

Lise Öğretmenlerinin Politik Becerileri Hakkında Okul Müdürlerinin Görüşleri

School Heads' Opinions on the Political Skills of High School Teachers

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin politik becerileri düzeyleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması olarak kurgulanan bu çalışmaya okullarda görevli toplam 17 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin belirlenmesinden amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçtü ve kolay ulaşılabilir örnekleme birlikte kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucu ulaşılan sonuçlar ilgili alanyazınla ilişkilendirilerek tartışılmış ve bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Politik Beceri, İş Doyumu, Öğretmen.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationship between teachers' political skills levels and job satisfaction. A total of 17 teachers working in schools participated in this study, which was designed as a qualitative research method and case study. It was measured from sampling methods for the determination of the teachers participating in the research and easily accessible sampling was used together. The research data were collected using a semi-structured interview form developed by the researcher. The results obtained from the research have been discussed in relation to the related literature and some suggestions have been presented.

Keywords: Political Skill, Job Satisfaction, Teacher

Halil Mart ¹ 
Hakan Okat ² 
Sibel Okat ³ 
Hüseyin Yıldırım ⁴ 
Refik Aydın ⁵ 
Fatih Yalçın ⁶ 

How to Cite This Article

Mart, H., Okat, H., Okat, S., Yıldırım, H., Aydın, R. & Yalçın, F. (2023). "Lise Öğretmenlerinin Politik Becerileri Hakkında Okul Müdürlerinin Görüşleri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:107; pp:4994-5003. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sssj.67574>

Arrival: 07 December 2022

Published: 31 January 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Problem

Okullarda yönetici ve öğretmenlerin eğitim sisteminin hedeflediği çıktılarını elde edilmesi amacıyla işbirliği içinde çalıştıkları bilinmektedir. Söz konusu işbirliği sürecinde örgütlerin politik becerileri de içeren karmaşık ilişki örüntüleri dikkate alındığında bireylerin ve grupların örgütsel hedefler ile bireysel amaçlar arasında bir denge kurdukları söylenebilir. Okullarda söz konusu politik becerileri konu alan araştırmalarda politik becerilerle tükenmişlik düzeyleri arasındaki konulara odaklanılmıştır.

Bireyler yapmış oldukları işten doyum sağladıkları zaman yaşamının öbür taraflarında da çok mutlu olmaktadır. Bireyler hayatının önemli kısmını işinde geçirmekte olup, iş yerinde karşılaştıkları kötü ve güzel zamanların izlerini de iş haricinde de devam ettirerek hayatına yansıtılmaktadır. Bundan dolayı bireylerin hayatlarının bütün alanlarında mutlu olmalarının sağlanması için yaptığı işlerden doyum elde etmelerini sağlama çareleri aranmalıdır. Öğretmenlerde oluşan iş doyumsuzluğu; öğretmenlerin öğrencileri ya da kendileri hakkında negatif tutumlarda bulunmalarına, işlerine olabildiği kadar az gitmelerine ve hatta göreve yeni atanan öğretmenlerin bile mesleklerini terk etmeyi düşünmelerine neden olabilmektedir.

Öğretmenlerin sınıfta ya da okul içinde yukarıda bahsi geçen durumlarla karşı karşıya kalması bir açıdan Maslow ihtiyaçlar kuranı bakımından bir açıdan da Herzberg'in dört faktörü ile karşılaşma biçiminde oluşabilir. Saygı

¹ Müdür Yardımcısı Uzman Psikolojik Danışman., MEB, Hatay, Türkiye

² Okul Müdür Yardımcısı., MEB, Afyonkarahisar, Türkiye

³ Öğretmen., MEB, Afyonkarahisar, Türkiye

⁴⁻⁵ Okul Müdürü., MEB, Afyonkarahisar, Türkiye

⁶ Okul Müdürü., MEB, Ankara, Türkiye

beklentisi giderilmeyen bir öğretmen, mesleki olarak kendini gerçekleştirmedi bir problem yaşayacaktır. Diğer bakımdan ele alındığında ise stresli bir ortamda çalışan ve motivasyonu sağlanamayan bir öğretmenin anlamlı bir mesleki hayat sürmesi çok zor olacaktır. Araştırma problemi: öğretmenlerin politik becerileri düzeyleri ile iş doyumları arasındaki ilişki nasıldır?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; öğretmenlerin politik becerileri düzeyleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Alt Problemler

- 1-Bir sorunu çözmek için kullandığımız çözüm yolları başarısız ise bunların neden başarısız olduğu konusunda düşünceleriniz nelerdir?
- 2-Bir sorunla başa çıkma yollarını düşünürken bu konunun işinizden aldığımız doyumla bağlantısı nasıldır?
- 3-Belli bir çözüm planını uygulamaya koymadan önce, bu çözümün sizin iş doyumunuzu nasıl etkileyeceğiniz düşünür müsünüz? Açıklayınız?
- 4-Bir karar vermeye çalışırken her seçeneğin sonuçlarını ölçer, tartar, birbirleriyle karşılaştırır, sonra karar veririm.
- 5-Karşılaştığımız sorunların çoğu, çözebileceğinizden daha zor ve karmaşık olduğunda nasıl davranırsınız?

Sayıtlar

Öğretmenlerin görüşlerinden hareket edilerek politik beceri ve iş doyumunu hakkında çıkarım yapılabileceği varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma okul müdürlerinin görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Politik Beceri: Bireyin örgütte başarıyı elde etmek için gerekli gücü sağlama ve bu gücü geliştirme amacıyla gösterdikleri davranış örüntüleridir (Ferris vd., 2007: 29).

İş Doyumu: örgütsel bağlılık, iş verimliliği, iş ortamında bulunma memnuniyeti, iş ortamının paylaşım sonuçlarının kurumun amaçlarına uygun iş üretiminin gerçekleştirme seviyesinin biçimidir (Atay, 2010: 60).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Politik Beceri Kavramı

Siyasi kol ilk olarak 1980'lerde Pfeffer tarafından tanıtıldı. Ona göre politik kapasite, bireylerin örgütsel başarı için gerekli olan güçleri sağlamak ve geliştirmek için sergilediği davranış modelidir (Ferris vd., 2007: 29). Perrewé ve Nelson (2004) tarafından tanımlanmıştır. Politik yeterlilik, çalışma koşulları altında başkalarını anlama ve bu yetkinliği insanların kişisel ve örgütsel hedeflerini formüle etmek için kullanma yeteneğidir. Başka bir tanıma göre, siyasi kapasite, siyasi amaçlara ulaşmak için gerekli olan enerji performansının gösterilmesidir (Mintzberg, 1983). Çokar (2018), sığınmacılar ve mültecilere yardım eden STK'larda çeşitli demografik değişkenler, yönetim yeri, siyasi kapasite düzeyi ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada, İstanbul'da 143 STK gönüllüsü ile bir anket yapıldı ve kontrol yeri ile tükenmişlik arasında pozitif bir ilişki ve politik beceriler ile tükenmişlik arasında zayıf bir negatif ilişki bulundu. Bu çalışmalar, katılımcıların siyasi yeterlilik ve tükenmişlik hakkındaki görüşlerinin yaygın olarak incelendiğini göstermektedir.

Politik kapasite, bireyin doğduğu andan itibaren var olan bir kavramdır ve bu kapasitenin geliştirilebileceği, alınmadan geliştirilemeyeceği ileri sürülmüştür (Perrewé ve Nelson, 2004). Politik olarak yetkin bireylerde bulunan sosyal beceriler ve uyum yeteneği, bu bireylerin sosyal ortamlarda gerçek bireyler olarak algılanmasına katkıda bulunabilir. Bu nedenle bireyler çevreleri tarafından güvenilir olarak görülürler. Politik yeteneği yüksek kişiler, dürüstçe iş yapmayı ve iş ortamında nasıl iletişim kurulacağını daha iyi bilirler. Bu, politik becerilere sahip kişilerin topluluklarında başarılı olmak için ihtiyaç duydukları içgüdüsel anlayışı geliştirmelerine olanak tanır (Ferris ve diğerleri, 2000). Aynı zamanda, bir organizasyon içindeki bireylerin başarısı, politik becerilerle birlikte etkileme taktiklerinin kullanılmasını gerektirir (Perrewé ve Nelson, 2004). Bu başarıya ulaşmak için en iyi siyasi eylem seçilmeli ve gerçekleştirilmelidir. Politik yeteneği yüksek olan kişilerin çok iyi gözlemci ve analist oldukları tespit edilmiştir (Cingöz, 2013: 155). Politik yeterlilik eğitim ve sosyalleşme yoluyla kazanılabilir ve doğuştan gelen bir yetenektir (Atay, 2010: 68). Ayrıca siyasi güce sahip kişiler, iç kontrol mekanizmaları ve karakterlerinin güç arzusu sayesinde başkalarını etkileyebilmektedir (Özdemir ve Gören, 2015: 522-523). Politik yeteneği yüksek olan kişiler,

kendine güvenen, sakin ve açık, sosyal ağlar kurabilen, duygularını açıkça ifade edebilen ve politik eylem gerektiğinde çözüm önerebilen kişilerdir (Ferris ve diğerleri, 2000).

Günümüzün teknolojik gelişmeleri, siyasi yetkinliğin sadece yüz yüze iletişimle sınırlı olmadığını göstermektedir. Gerçekten de, politik olarak son derece yetkin insanlar, elektronik iletişim ve yazı yoluyla duygularını zekice ve ikna edici bir şekilde ifade edebiliyorlar. Politik yeterlilik, basitçe belirli davranışlarla kişiler arası iletişimin bir göstergesi olarak tanımlanmaz (Ferris ve diğerleri, 2000).

Siyasi maharet kavramı, bencilce algılandığı için kötü bir üne sahiptir. İnsanların kötü niyetle bencilce hareket etmesi, onların politik beceriye sahip olduklarını göstermez. Ferris ve arkadaşlarına göre. Politik yeteneği yüksek olan insanlar farklı ortamlarda nasıl davranılacağını bilirler. Bunun nedeni, sosyal çevrelerinde tanınmak ister gibi göründükleri ve öyle olmadıklarına inandıkları durumlarda dahi uyum sağlayabilmeleri ve davranışlarını inandırıcı bir şekilde sunabilmeleridir (Ferris, Davidson, Perrewé) & Atay, 2010).

İş doyumunu kavramı

Genel olarak belli bir yaştan sonra insanlar günlük hayatlarının büyük bir kısmını işte geçirmektedir. Bu açıdan bakıldığında, kişinin işteki beklentileri ve performansı sadece ekonomik durumunu değil, genel yaşamını ve psikolojik durumunu da etkiler. İşyerinde üretilen huzur ve iş doyumunu, çalışanların yaşamları üzerindeki hem ekonomik hem de psikolojik etkileri açısından büyük önem taşımaktadır (Bakan ve Büyükbeşe, 2004: 33).

İş yerinde, eğitim ve deneyimle edindiğimiz zihinsel ve fiziksel yeteneklerimizi kullanırız. İnsanların iş istemesinin tek nedeni para kazanmak değil. Çoğu insan hem kendi hayatlarında hem de başkalarının hayatlarında bir fark yaratmak için çalışır. Araştırmalar, bir iş bir çalışanın beklentilerini karşıladığında, o kişinin olumlu davranış sergilediğini göstermektedir. Bu davranışlar, çalışanların yapılan işten memnun olduklarını göstermektedir (Erkuş ve Fındıklı, 2013:29).

Öğretmen ve okul yöneticilerinin politik becerileri ve iş doyumları

Bir örgüt olarak okul, eğitim sisteminin temel birimidir. Dolayısıyla her okulun benimsediği politikalar ve o okuldaki personelin sergilediği politik davranışlar olduğuna inanılmaktadır. Belirtilen politik davranışın okul ortamını özellikle okul yöneticileri, öğretmenler ve diğer çalışanlar tarafından etkilediği ileri sürülmektedir (Kılıç, 2013: 27). Öğretmenlerin kazandırdıkları politik becerilerin eğitim ve öğretimin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Yapılan Araştırmaların Derlenmesi

Yüksel (2018), çalışanların politik yetkinliğinin yöneticilerin performans değerlendirmelerine etkisini sosyal etki teorisi açısından inceleyen bir çalışma yapmıştır. Denizli'de faaliyet gösteren iki tekstil fabrikasında yapılan bir araştırmanın sonuçları, çalışanların politik olarak yetkinleştikçe yöneticilerin performans değerlendirmelerinde olumlu tutum sergilediklerini ortaya koymuştur. Yıldıztaşı (2017), ortaokul öğretmenlerinin bakış açısıyla siyasi yeterlilik ile örgütsel tükenmişlik arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışma yapmıştır. Evren olarak Yalova'da görev yapan 218 ortaokul öğretmeni seçilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların orta düzeyde siyaset bilgisine sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Yıldız (2018) tarafından geleceğin öğretmenlerinin politik becerileri ile sosyal ihmâl algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada evrenini Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. öğrenciler. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin siyasi yeterlilik algısı "orta" olarak sınıflandırılmıştır. Özdemir ve Gören (2016), öğretmen görüşlerinde siyasi yeterlilik ile psikolojik sermaye arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmaya Ankara İli Altunder İlçesindeki 15 ilk ve ortaokuldan 325 öğretmen katılmıştır. Dolayısıyla psikolojik sermaye ile politik beceri arasında bir ilişki vardır. Öğretmenlerin politik yeterlilikleri ve psikolojik sermayelerine ilişkin yüksek algılarla pozitif, orta ve anlamlı ilişkiler bulduk. Özdemir (2018), liderlik özelemleri ile siyasi yeterlilik arasındaki ilişkiye yönelik bir çalışma için Ankara'da görev yapan 154 müdürün görüşlerini toplamıştır. Çalışmada, katılımcıların yüksek düzeyde siyasi yetkinliğe sahip olduğu, siyasi yeterlik alt boyutu ile liderlik yönelimi arasında orta-yüksek düzeyde bir ilişki olduğu ve müdürlerin yüksek düzeyde siyasi yeterliliğe sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, farkında olduğumuz fakat ayrıntılı ve derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanarak daha çok subjektif görüşün betimleme özelliğine sahip ve bireysel farklılıkları göz önünde tutan yeni bir araştırma anlayışını

içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışma öğretmenlerin görüşlerini ayrıntılı biçimde ve farklı yönleri ile ortaya koyarak betimlemek ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmak için fenomenoloji deseninde yürütülmüştür.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili Çankaya ilçesinde çalışan okul müdürleri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Kişisel Bilgi Formu: öğretmenin; cinsiyeti, medeni durumu, mesleki kıdemi, öğrenim durumu ve branşı ile ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde yer alan görüşme soruları ile öğretmenlerin görüşlerini tespit etmeye yönelik maddeler bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde araştırmacı tarafından Google Form aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen katılımcılara konu hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış ve çalışma sonuçlarını bilimsel bir çalışmada kullanılacağı ve kişisel bilgilerin bu çalışmada yer almayacağı bilgisi verilerek aydınlatılmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler araştırmanın kapsamı doğrultusunda betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilen verilerin önceden oluşturulan temalara göre özetlenip yorumlandığı, sebep-sonuç ilişkilerinin incelenerek sonuca ulaşılmasına imkân veren analizlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Betimsel analiz yöntemlerinden olan içerik analizi yapılarak değerlendirilmiş ve çalışma sonucunda önerilerde bulunulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış formda bulunan sorulara katılımcıların verdikleri cevaplar sonucu oluşturulan tema ve kodlar tablolar halinde sunulmuştur.

Çalıştıkları okulda yönetici ve öğretmenlerle mesleki ve arkadaşlık ilişkilerinin nasıl olduğunu anlamaya yönelik öğretmenlere yöneltilen sorulara verilen cevaplar sonucunda oluşan tema ve kodlar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Çalıştıkları Okulda Yönetici ve Öğretmenlerle Mesleki ve Arkadaşlık İlişkisine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Kod	f
Meslektaşlarla İlişkiler	Oldukça iyidir	17
Yöneticilerle İlişkiler	Oldukça iyidir	17

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların okulda yönetici ve öğretmenlerle mesleki ve arkadaşlık ilişkilerinin nasıl olduğunu anlamaya yönelik görüşlerinin 2 tema altında toplandığı görülmüştür. Bu temalar; meslektaşlarla ilişkiler ve yöneticilerle ilişkiler şeklindedir. Kendisiyle mülakat yapılan öğretmenler meslektaşları ve yöneticilerle ilişkilerinin oldukça iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Meslektaşları ile ilişkilerinin iyi olduğunu ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini şu şekilde açıklamıştır.

“Sosyal bir kişiliğim olduğu için arkadaşlık ilişkilerim oldukça iyidir. Okul içinde her türlü faaliyette destek vermeye çalıştığım için okul içi arkadaşlığım hemen hemen herkesle iyidir. Okul dışında aynı şey söylenemez. Bunun sebebi herkesin ve dolayısıyla kendimin farklı sosyal hayatlarımızın, farklı alışkanlıklarımızın ve farklı çevrelerimizin olması diyebilirim.” (Ö1).

“Okulumuzdaki öğretmenler ile arkadaşlık ilişkilerim de genel olarak olumludur. Zümremdeki öğretmen arkadaşlarımla sık sık okul dışında buluşup çeşitli aktiviteler yapmaktayız. Ancak zümrem dışındaki öğretmen arkadaşlarla çalıştığımız binalar farklı olduğu için sosyal etkinlikler vb. durumlar dışında çok fazla konuşup görüşme fırsatımız olmuyor.” (Ö2).

“Saygıya ve paylaşıma dayalı bir iletişimimiz vardır. Öğretmen arkadaşlarımla, okul dışında da zaman zaman görüşmelerimiz olmaktadır.” (Ö5)

“Çalıştığım okuldaki yönetici ve öğretmenlerle gerek okul içinde gerekse okul dışında sevgi ve saygı çerçevesinde sıcak kanlı, karşılıklı olarak iyi niyetli bir ilişki içerisindeyim.” (Ö10).

“Öğretmen arkadaşlarla mesleki olarak eğitim ve öğretim ile ilgili konularda sürekli fikir alışverişi yaparız. Öğrencilerimizle ilgili problemleri birlikte çözmeye çalışırız. Okulumuzun eğitim kalitesini nasıl arttırabiliriz? Öğrencilerimizin başarısını nasıl arttırabiliriz? konularında sürekli konuşuruz. Arkadaşlık ilişkilerimiz karşılıklı saygı çerçevesindedir. Okul dışında pek görüşmüyoruz. Özel günlerde (Öğretmenler günü, Yılbaşı, yılsonu) yemek ve eğlence düzenleyip birlikte olabiliyoruz.” (Ö16).

Yöneticileri ile ilişkilerinin iyi olduğunu ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini şu şekilde açıklamıştır.

“Okul Müdürü olarak, gerek diğer idareci arkadaşlarımla, gerekse öğretmen arkadaşlarımla ilişkilerim saygı ve sevgi çerçevesinde çok iyidir. Birlikte uyumlu bir şekilde çalışıyoruz. Paylaşım içinde, samimi sıcak ilişkilerimiz vardır.” (Ö3).

“Okulumuzdaki yöneticileri diğer öğretmenlere nazaran daha samimi bulduğum için boş zamanlarda vakit geçirmekten daha fazla keyif alıyorum. Mesleki olarak ise farklı branşlarda olduğumuz için zorlandığımız konularda başka bir bakış açısını görmek için idarecilerime danışır işbirliği kurarım.” (Ö7).

“Çalıştığım okulda yöneticilerle ve öğretmenlerle mesleki ve arkadaşlık ilişkilerim çok iyidir. Okul içerisinde birlik ve beraberlik vardır. Kararlar ortak bir anlayışla alınır. Öğretmenlerin görüşüne önem verilir.” (Ö11).

“Okul icinde yönetici ve öğretmenler ile gayet uyumlu sürekli istişare içinde fikir alışverişi yapan bir düzen içerisindeyim. Okul dışında görüşmelerim genellikle özel günlerde bir araya gelip toplanma şeklindedir.” (Ö13).

Öğretmenlerin mesleki ve kişisel bir sorun yaşama durumunda bunu çözmek için neler yaptıklarını anlamaya yönelik katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevaplar sonucunda oluşan tema ve kodlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Mesleki ve Kişisel Bir Sorun Yaşadıklarında Bunu Nasıl Çözdüklerine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Kod	f
Öğretmenlerin Kişisel ve Mesleki Sorunlara Çözümleri	Arkadaşlarıma danışırım	12
	Kendim çözerim	5

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin mesleki ve kişisel sorunlarını çözmeye ilişkin görüşlerinin 2 kod altında toplandığı görülmüştür. Bu kodlar; arkadaşlarıma danışırım ve kendim çözerim şeklindedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin genel olarak kişisel ve mesleki sorunları çözmeye konusunda öncelikle arkadaşlarına danıştıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu konuda görüş ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

“Mesleki sorun yaşadığımda fikrine ve görüşüne önem verdiğim meslektaşlarımla mutlaka paylaşır görüşlerini alırım.” (Ö1).

“Yaşadığım sorunlarda genellikle panik olup insanlara danışırım. Bu olayın beni ne düzeyde etkileyebileceğini tahmin etmeye çalışır ona göre yapabileceklerimi düşünüp bana yardımcı olabileceğine inandığım insanlardan yardım isterim.” (Ö7).

“Mesleğimle ilgiliyse alanında kıdemli ve iyi kişilerin tecrübelerinden yararlanırım. Mesleki yayınları incelerim.” (Ö11).

“Mesleki açıdan bir sorun yaşadığımda benden daha tecrübeli bir idareciden yada bir öğretmen arkadaştan yardım isteyebilirim.” (Ö13).

“Mesleki ve kişisel bir sorun yaşadığımızda bu sorunu çözmek için yüz yüze görüşerek sorunlarına çare bulmaya yardımcı olmaya çalışırım.” (Ö15).

“Konuda tecrübeli insanların görüşlerini alıyorum. Kişisel sorun yaşadığımda görüşme yoluyla sorunlarımın üstesinden geliyorum” (Ö17).

Sorunlarını arkadaşlarına danışarak değil kendi başlarına çözdüklerini söyleyenlerde bulunmaktadır. Bu konudaki öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Sorun yaşadığımda sorunun sebebini bulurum. Yaşadığım sorunu nasıl ortadan kaldırabilirim, nasıl aşabilirim diye beyin fırtınası yaparım. Sorunu aşmak için harekete geçerim. Gerekli sorumluluğu alarak mantıklı bir şekilde

çözmek için uğraşırım. Mesleki bir sorun olursa da gerekli araştırmaları yaparak mesleki sorunu çözmek için de gerekli yerlerle iletişime geçilecekse iletişime geçerim.” (Ö3).

“Sorunun neden kaynaklandığını tespit ederim. İletişim kurarak, empati duygusu ile yaklaşarak, olumlu yönlerini görmeye çalışarak çözmeye çalışırım. Sorunların çözümünde, önyargılı olmadan yaklaşmayı tercih ederim.” (Ö5).

Öğretmenlerin yaptıkları iş ile aldıkları eğitimin uyumunu anlamaya yönelik katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevaplar sonucunda oluşan tema ve kodlar Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim ile Yaptıkları İş Arasındaki Uyuma İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Kod	f
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim ile Yaptıkları İş Arasındaki Uyum	Evet, Uyumlu	10
	Hayır, Uyumlu değil	7

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların aldıkları eğitim ile yaptıkları iş arasındaki uyuma ilişkin görüşlerinin 2 kod altında toplandığı görülmüştür. Bu kodlar; evet uyumlu ve hayır uyumlu değil şeklindedir.

Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile yaptıkları iş arasındaki uyumun yüksek olması, yaptıkları işte daha başarılı olmalarını sağlayacaktır. Tersi durumda bu uyumsuzluk başarısızlık ve mesleğe ilişkin tutumu da etkileyebilir. Öğretmenlerin önemli bir bölümü aldıkları eğitimin işleri ile uyumlu olduğunu ve iyi eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu konudaki bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Yaptığım işin aldığım eğitimle oldukça uyumlu olduğunu düşünüyorum. Üniversite yıllarında aldığım eğitimin meslek hayatım için bir prova niteliği taşıdığını düşünüyorum. Ancak yine de insanın yaptığı iş ile ilgili kendini sürekli geliştirmesi ve kendini eğitime devam etmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Ö2)

“Yaptığım iş ile aldığım eğitim örtüşmektedir. Eğitimin sınırının olmaması nedeniyle sürekli kendimi yenilemeye çalışırım.” (Ö3)

“Aldığımız eğitimlerin bize birçok faydası olmaktadır. Problem çözme konusunda olsun sınıf içi öğrenci sorunları çözme konusunda işimize yaramaktadır.” (Ö15).

“Aldığım eğitimin yaptığım iş için uygunluğu bence gayet iyi. Sadece şunu söylemek isterim ki ana dersler dışında beden eğitimi görsel sanatlar müzik gibi derslerde biraz daha uyumlu bir eğitim alsam çocuklara daha faydalı bir öğretmen olabilirdim diye düşünüyorum.” (Ö13).

Katılımcılar arasında aldıkları eğitimin yaptıkları işe uygun olmadığını ya da yeterli düzeyde iyi eğitim almadıklarını belirten öğretmenler bulunmaktadır. Eğitimleri ile işlerinin birbirine uygun olmadığını Ö6, Ö8, Ö14, Ö16, ve Ö17 şu şekilde ifade etmiştir.

“Aldığımız eğitimle yaptığımız iş tamamen farklı. Aldığımız sadece uygun şartlarda eğitimde uygulama yapmak. Oysa gerçekte çok zorlu şartlarda, farklı ortamlarda eğitimin içindeyiz. Çok farklı konulara müdahil olmak zorunda kalıyoruz.” (Ö6)

“Genel anlamda aldığımız eğitimle yaptığımız işin pek uyuşmadığı eksikliklerin olduğunu belirte bilirim. Yaptığımız iş, deneyim ve zamana bağlı olarak ve kendimizi de geliştirerek eğitime uyumlu hale getirmeye çalışıyoruz.” (Ö8).

“Daha fazla eğitim alabilirdim.” (Ö14).

“Aldığım eğitimin pratikte yeterince faydalı olduğunu düşünmüyorum. Okul Hayatımızda sürekli ezber, konu anlatımı vardı. Son sınıfta ilk dönem staja gittik (haftada iki gün) bu yeterli olmadı. Şehirdeki okullara gidiyorduk. O okullarda her şey vardı. Okul bitip köy okuluna gidince ayrı bir dünya, öğretilenlerin 100/80’ ni hiçbir işe yaramadı. Orda yaparak yaşayarak öğrendim ben öğretmenliği.” (Ö16).

“Aldığım eğitimle yaptığım iş arasında pek fazla ilişki yoktur. Genelde yaparak yaşayarak öğreniyoruz.” (Ö17).

Öğretmenlerin farklı uygulama ve eğitim yöntemleri denemeleri durumunda okul yönetiminin tavrını anlamaya yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonucunda oluşan tema ve kodlar Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Farklı Uygulama ve Yeni Yöntemlerine Karşı Okul Yönetiminin Tavrı Konusunda Katılımcı Görüşleri

Tema	Kod	f
Farklı Uygulama ve Yeni Yöntemlere Okul Yönetiminin Tavrı	Destekleyici	17

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların farklı uygulama ve yeni yöntemlere okul yönetiminin tavrına ilişkin görüşlerinin 1 kod altında toplandığı görülmüştür.

Öğretmenlerin tamamı okullarında yeni şey yapmayı istediklerinde okul yönetiminin bunu olumlu karşıladığını ve mümkün olduğu kadar bu yeniliği desteklediğini söylemişlerdir. Bu konuda öğretmenler arasında fikir birliği söz konusudur. Okul yöneticilerinden bu şekilde destek görmek öğretmenlerinde eğitimde daha yenilikçi bir aksiyon almasına yardım edecektir. Bu konudaki katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Genellikle yaptığım uygulamalar ve yöntemlerde okul yönetimlerinden her zaman destek ve teşvik gördüm. Bu uygulama ve yöntemleri daha düşünce aşamasındayken başlayarak uygulama ve sonuçlar bölümünde okul yönetimi ile paylaşır ve fikirlerini alırım. Okul yönetiminde liyakatli yöneticiler olduğu zaman hem her türlü desteği görüyorsunuz hem de sizin göremediğiniz eksikleri, yanlışları onlar görebiliyor ve kendilerinden de fikirler katarak yapacağınız şeylere renk katıyorlar.” (Ö1).

“Eğer yapılacak uygulama ya da öğretim yöntemi öğrencilerin faydasına olacaksa okul yönetiminin tavrının oldukça olumlu ve destekleyici olacağını düşünüyorum. Okul olarak öğretmenlerin ve yöneticilerin böyle konularda öğrenci odaklı olduğunu görebiliyorum..” (Ö 2).

“Bir sorun yaşamadım. Destekleniyoruz.” (Ö4)

“Okul yönetimi yeniliklere sıcak bakıyor. Kendimizi eğitimler alarak ne kadar geliştirirsek çocukları da o kadar ileriye taşıyacağımızın farkındalar. Bu yüzden yapılacak eğitimlere katılma konusunda ve uygulama konusunda gayet destekleyiciler. Hatta uygulanabilirlik açısından diğer branşlar için uygunsu bu yöntemleri diğer öğretmenlere bile anlatmamız onlarla paylaşmamız yeni yöntem ve tekniklerden haberdar etmemiz istenir. Böylece her öğretmen kendini revize edebilir ve eğitimde, eğitimcide yenilik sürekli hale gelir.” (Ö7).

“Okulda farklı uygulamalar keşfettiğimizde, bu uygulamaları okul idaresi ile görüşerek ,okul idaresinin de uygun görmesi halinde uygulamaya koyarız ve okul idaresi de materyal ve diğer konularda bizlere desteklerini sunarlar.” (Ö8).

“Okul yönetiminin tavrı her zaman olumlu olur. Eğitimde farklı öğretim yöntemlerinin denenmesinde çok fayda olduğunu düşünüyorum.” (Ö15).

“Okul yönetimi eğitim-öğretime faydalı olacak her türlü uygulamalarımı destekler.” (Ö16).

Çalışma koşulları bakımından okuldaki düzen ve temizlik konusunda katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevaplar sonucunda oluşan tema ve kodlar Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Okuldaki Düzen/Temizliğe İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Kod	f
Okuldaki Düzen ve Temizlik Durumu	Yeterli düzeyde	12
Okuldaki Düzen ve Temizlik Durumu	Yeterli düzeyde değil	5

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların çalışma koşulları bakımından okullarındaki düzen ve temizlik durumlarına ilişkin görüşlerinin 2 kod altında toplandığı görülmüştür. Bu kodlar; yeterli düzeyde ve yeterli düzeyde değil şeklinde olmuştur.

Öğretmenlerin çalışma koşulları bakımından okullarındaki düzen ve temizlik konusunda görüşü olumlu ve olumsuz olanların sayılarının birbirlerine yakın olduğu görülmüştür. Kendisiyle mülakat yapılan öğretmenlerin çoğu temizlik ve düzenin yeterli düzeyde olduğunu kalanlar ise yeterli düzeyde olmadığını ifade etmiştir. Okullarındaki düzen ve temizliğin yeterli olduğunu konusundaki katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Okulumuzdaki düzen ve temizlik çalışmalarından oldukça memnunum. Okulumuzun bahçesi, koridorları, sınıfları genel olarak temiz ve düzenli oluyor. Yardımcı personeller temizlik ve düzen konusunda bir ihtiyacımız olduğunda hızlı bir şekilde yardımcı oluyorlar.” (Ö2).

“Gayet güzel bir ortam var. Temiz, hijyenik.” (Ö6)

“Çalışma koşullarım açısından düzen/temizlik optimum düzeydedir. Yeterli olduğunu düşünüyorum” (Ö7).

“Okul idaresinin gayretleri çalışmaları neticesinde okulumuz gayet düzen içerisindedir ve okulumuz da çalışan temizlik personelleri de okul idareci arkadaşların disiplinliği sayesinde, temizlik görevli arkadaşlar işlerini gayet iyi ve düzenli bir şekilde yapmaktadırlar.” (Ö8).

“Muntazam düzeyde okulda düzen ve temizlik vardır” (Ö9).

“Beyaz bayrak Sağlıklı beslenme dostu okul olarak iki sertifikalı ve bu işi ciddiye alan bir idare sayesinde okulumuz wc’lerimiz sınıflarımız son derece temizdir” (Ö12).

Katılımcıların bir bölümü çalışma koşulları bakımından okullarındaki düzen ve temizlik durumunu yeterli düzeyde olmadığına ilişkin görüş bildirmiştir. Okullarındaki düzen ve temizliğin yeterli düzeyde olmadığı konusundaki katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Eksiklerimiz var. İdare çözüm bulmaya çalışıyor. Destek veriyor.” (Ö4).

“Okulda fiziki şartlar yeterli olmakla birlikte tabii her okulun hayalinde olan bir takım eksikler (Spor salonu, Konferans salonu, Kütüphane, Bilgisayar Laboratuvarı) var. Okulların genelinde var olan Temizlik Personel sıkıntısı nedeniyle okulumuz yeterince temiz değil.” (Ö16).

“Düzen ve temizlik personelin çalışmasıyla orantılıdır. Personel eksikliği olmadığında temizlik artmaktadır. Okul işleyişindeki düzen ise kuralların iyi uygulanmasıyla orantılı artmaktadır. Düzen ve temizlik iyi düzeydedir.” (Ö17).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu çalışmada, öğretmenlerin görev yaptıkları okulda yönetici ve meslektaşlarıyla ilişkileri, öğretmenlerin meslektaşlarıyla kişiler bir sorun yaşadıklarında bunu nasıl çözdükleri, öğretmenlerin aldıkları eğitimlerle yaptıkları iş arasında bir uyum bulunma durumu, öğretmenlerin farklı uygulama ve yeni yöntemlere karşı okul yönetiminin tavrı ve katılımcıların çalışma koşulları bakımından okullarındaki düzen ve temizlik durumlarına ilişkin görüşleri ortaya konmuştur.

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin hem meslektaşları ile hem de yöneticilerle ilişkilerinin oldukça iyi olduğu görülmüştür. Kendisiyle mülakat yapılan öğretmenlerin tamamı ilişkilerinin oldukça iyi olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin mesleki ve kişisel sorunlarını çözmek için öncelikle arkadaşlarına ve tecrübeli meslektaşlarına danıştıklarını söylemiştir. Bu konuda bazı öğretmenler sorunları kendilerinin çözdüğünü açıklamıştır. Katılımcıların aldıkları eğitim ile yaptıkları iş arasındaki uyuma ilişkin görüşleri incelenmiştir. Öğretmenlerin çoğu aldıkları eğitim ile yaptıkları işin uyumlu olduğunu söylerken, bir bölümü bu ikisi arasında bir uyum olmadığını söylemiş ve aldıkları eğitimin eksikliğine vurgu yapmıştır. Araştırmaya katılan tüm katılımcıların farklı uygulama ve yeni yöntemlere okul yönetiminin tavrının olumlu olduğunu söylediği görülmüştür. Katılımcıların çalışma koşulları bakımından okullarındaki düzen ve temizlik durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Buna göre, öğretmenlerin çoğu okullarındaki temizlik ve düzenin yeterli düzeyde olduğunu, diğerleri ise temizlik ve düzenin yeterli düzeyde olmadığını ifade ettikleri belirlenmiştir.

Tartışma

Öğretmenlerde politik beceriler konusunu inceleyen araştırmalarda, bu araştırmaya benzer ve farklı sonuçların olduğu tespit edilmiştir. Yıldıztaş (2017), yaptığı çalışmada sosyal zeka becerisinin öğretmenlerde ‘orta’ düzeyde olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Diğer yandan, Bostancı ve Kurt (2017); Özdemir ve Gönen (2016); Uğurlu ve Bostancı (2017), sosyal zeka becerisinin öğretmenlerde ‘yüksek’ düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Söz konusu araştırmanın sonuçlarına göre, sosyal zeka becerisinin öğretmenlerde ortalamanın üzerinde olduğu ifade edilmiştir. Bunun nedeni ise, araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin, okul ortamında sosyal ve etkili iletişim becerilerinin

etkisi ve kişisel farkındalıklarının yüksek düzeyde olması şeklinde ifade edilmiştir. Nitekim, Ferris ve diğerleri (2005) topluma ayak uydurabilen ve sosyal bağlamda iletişim becerileri yüksek olan bireylerin sosyal zekaya sahip bireyler olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca Ferris, Davidson, Perrewé ve Atay (2010) sosyal zekâsı yüksek olan bireylerde kişisel farkındalığında da yüksek düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Sosyal zekası yüksek olan öğretmenler, okul ortamında diğer öğretmenler ile daha rahat iletişim kurabilir ve herhangi bir olumsuzluk karşısında empati kurup, çözüm odaklı yaklaşım sergileyebilmektedir. Ferris, Treadway, Perrewé, Brouer, Douglas ve diğerleri (2007), sosyal zekaya sahip bireylerin kendilerini diğer bireyler ile özdeş duruma getirebildiklerini ifade etmektedirler.

Öneriler

Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile yaptıkları işin uyumlu olmalıdır. Öğretmenlerin eğitim eksikliği giderilmelidir. Katılımcıların çalışma koşulları iyileştirilmelidir. Okullardaki temizlik ve düzenin yeterli düzeyde olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Atay, S. (2010). Geliştirilebilir Yönetim Becerisi: Teorik ve Ampirik Yönleriyle “Politik Bir Alan Çalışması. *Akademik Bakış Dergisi*, 71.
- Bulut, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel mutluluk algılarının incelenmesi: bir norm çalışması* (Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
- Cingöz, A. (2013). Politik Yetenekler ve Öz-Yönlendirmenin (Kendini Kurgulamanın) Algılanan Kariyer Başarısı Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(26): 153-179.
- Çokar, Ö. C. (2018). *Sivil toplum kuruluşu çalışanlarının kontrol odağı ve politik beceri düzeylerinin tükenmişlik düzeylerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eker, G. (2006). “Örgütsel Adalet Algısı Boyutları ve İş Doyumu Üzerindeki Etkileri.” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Ferris, G. R., Treadway, D. C., Kolondinsky, R. W., Hochwarter, W. A., Kacmar, C. J., Douglas, C., and Frink, D. D. (2005). Development and validation of the political skill inventory. *Journal of Management*, 31 (1), 126-152.
- Ferris, G. R., Treadway, D. C., Perrewé, P. L., Brouer, R. L., Douglas C., and Lux, S. (2007). Political skill in organizations. *Journal of Management*, 33 (3), 290-320.
- Ferris, G. R., Treadway, D. C., Perrewé, P. L., Brouer, R. L., Douglas, C. & Lux, S. (2007).
- İbrahimzade, Y. Y. (2016). “Algılanan Örgütsel Adaletin Güven ile Bağlılık Üzerindeki Etkisi ve Hizmet Sektöründe Bir Uygulaması.” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı
- İşler, T., Bir, Y. ve Koç, M. (2019). Kadın Yöneticilerin Politik Becerilerinin Yaş Faktörüne Göre İncelenmesi. *4th Global Business Research Congress*, 7: 198-203.
- Katı, Y. (2016). *İş görenlerin politik becerileri ve kariyer başarısı ilişkisi: Lider üye etkileşiminin aracılık etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Kılıç, M. A. (2013). *Bir Eğitim Yöneticisinin Günlüğü*. Marmara Üniversitesi 8. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri, Marmara Üniversitesi Yayınları, 27-28.
- Koçmar, S., Ünsar, A. S. ve Oğuzhan, A. (2019). Politik Beceri ve Kariyer Tatmini İlişkisi:
- Mintzberg, H. (1983). *The Structuring of Organizations*. The Theory of Management Policy Series.
- Özdemir, M. (2018). Liderlik Yönelimi ve Politik Beceri Arasındaki İlişkinin Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi Ege Journal of Education*, 19(1): 116-134.
- Özdemir, M. ve Gören, S. Ç. (2015). Politik Beceri Envanterinin Eğitim Örgütlerinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4): 521-536.
- Özdemir, M. ve Gören, S. Ç. (2016). Politik beceri ve psikolojik sermaye arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 333-345.
- Öztürk, İ. 2015. “İş Yaşamında Üretkenlik Karşıtı Davranışlar: Ayrımcılık ve Adaletsizlik Alguları ile Olumsuz Duyguların Etkileri.” Yüksek Lisans Tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi.

Perrewe, P. L. & Nelson, D. L. (2004). Gender and Career Success: The Facilitative Role of Political Skill in Organizations. *Journal of Management*, 33(3): 290–320.

Political Skill. *Organizational Dynamics*, 33(4): 366–378.

Yeti”, *Amme İdaresi Dergisi*, 43(2): 65-80.

Uğurlu, E., ve Bostancı, A. (2017). Öğretmenlerin politik yetileri ile örgütsel muhalefet düzeyleri arasındaki ilişki. *Journal of Human Sciences*, 14(4).

Yıldız, H. (1997). *Kur'an'da Mutluluk*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldıztaşı, M. B. (2017). *Politik beceri ile örgütsel tükenmişlik ilişkisinin ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi (Yalova İli Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Ankara.

Yüksel, M. (2018). İş görenlerin Politik Becerilerinin Yöneticilerin Görev Performansı Değerlendirmeleri Üzerindeki Etkisi: Sosyal Etki Kuramı Açısından Bir Değerlendirme. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 18(3): 445-455, İzmir.